

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет інформатики, математики та економіки
Кафедра економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ
Завідувач(ка) кафедри _____ Оксана МАРЧЕНКО
протокол № 1 від 02 вересня 2024р.

Назва освітнього компонента (обов'язковий /вибірковий)	Туристичний бізнес Вибіркова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа бакалавр з готельно-ресторанної справи
Освітня програма	Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес
Рік викладання	2024-2025
Семестр	6 семестр
Викладач(-і)	Пилипенко Катерина Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Профайл викладача	
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок)	tarulypenko_katerynu@msspu.edu.ua Онлайн-консультації: через систему центру освітніх дистанційних технологій, Zoom
Сторінка освітнього компонента на сайті центру дистанційних освітніх технологій Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького	

Анотація до освітнього компонента

Програму Освітнього компоненту «Туристичний бізнес» складено відповідно до освітньої програми «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес».

Контроль за видами діяльності здобувачів здійснюється шляхом поточного оцінювання знань, періодичним контролем.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є надання базових знань з основ бізнесу, міжнародним принципам та правилам ведення бізнесу.

2. Мета та завдання освітнього компонента

Метою викладання даної освітнього компоненту: є формування теоретичних знань і практичних навичок здобувачів щодо форм, функцій, механізму та особливостей створення та ведення туристичного бізнесу у сучасних умовах розвитку світового господарства та у формуванні у майбутніх фахівців системи спеціальних теоретичних знань та практичних навиків щодо організації туристичного бізнесу в Україні.

Завдання вивчення дисципліни: Ознайомлення здобувачів з теоретичними засадами основними завданнями вивчення дисципліни "Туристичний бізнес" є:

1. Формування у здобувачів комплексних знань щодо особливостей організації підприємств туристичного бізнесу та вміння визначати суть проблем туристичного ринку.
2. Вивчення основних закономірностей та принципів організації туристичного бізнесу в Україні.
3. Набуття навичок створення та організації діяльності підприємств туристичного бізнесу.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітнього компонента

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 05. Здатність працювати в команді.
- ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 08. Навики здійснення безпечної діяльності
- ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні компетентності) (СК)

- СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.
- СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності та туризму, навички взаємодії.
- СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.
- СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності та туристичної індустрії.
- СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.
- СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів

Компетентності, направлені на досягнення глобальних цілей сталого розвитку, які формуються в освітньому компоненті

Якісна освіта, гендерна рівність, зменшення нерівності, мир та справедливість, партнерство заради сталого розвитку.

Програмні результати навчання

- РН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу;
- РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанних та туристичних послуг, а також суміжних наук.

- PH 03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
- PH 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.
- PH 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.
- PH 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.
- PH 08. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних, ресторанних та туристичних послуг.
- PH 10. Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів.
- PH 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології для організації роботи закладів готельного, ресторанного та туристичного господарства.
- PH 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.
- PH 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.
- PH 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.
- PH 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.
- PH 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Soft Skills, які формуються в освітньому компоненті

Комунікація
Критичне мислення
Вирішення проблем
Прийняття рішень
Емоційний інтелект
Ненасильницьке спілкування
Управління знаннями
Робота в режимі невизначеності
Самоаналіз і саморефлексія.

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Практика	Загальна кількість годин
Кількість годин Денна форма	16	16	88		120 / 4 кр.
Кількість годин Заочна форма	-	-	-	-	-

Підсумкова (семестрова) форма контролю – екзамен

Політика освітнього компонента

Курс передбачає роботу в колективі.

Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.

Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом.

Вчасно виконувати завдання семінарів та завдань самостійної роботи;

Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання

Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

. Копачинська Г. В. Основи інвестиційного туристичного менеджменту: програма вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2020. 39 с.

Структура освітнього компонента

Перелік тем (модулів)	кількість годин денна форма				Рекомендована література
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
МОДУЛЬ 1. ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	4	2	44	60	Основна та допоміжна література
МОДУЛЬ 2. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ — ОСНОВА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ	12	14	44	60	Основна та допоміжна література
Усього	16	16	88	120	

Програма освітнього компонента

МОДУЛЬ 1. ТУРИСТИЧНИЙ БІЗНЕС В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Тема 1. Туристичний бізнес в економічній системі України Виникнення та розвиток туризму. Туристичний бізнес та його еволюція. Історія розвитку туризму в Україні. Туристичний бізнес як економіко-технологічна система. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичного бізнесу в Україні.

Тема 2. Економічні основи туристичної діяльності Послуги туризму, їх сутність і специфіка. Поняття та значення туристичного бізнесу в економіці. Комплексність туристичних послуг. Класифікація туризму. Фактори розвитку туристичних послуг. Міжнародний туризм.

МОДУЛЬ 2. ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ — ОСНОВА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Тема 3. Сутність та особливості підприємницької діяльності в туризмі Принципи підприємницької діяльності в туристичному бізнесі. Особливості виникнення і розвитку туристичного підприємництва. Специфіка підприємницької діяльності в Україні. Ресурсне забезпечення туристичної діяльності. Туристична індустрія: організатори туризму; перевезення; готельна індустрія; система громадського харчування; страхування; система розваг; банківські та фінансові послуги; інформаційні послуги в туризмі.

Тема 4. Правові основи організації туристичного бізнесу в Україні Державне регулювання туристичного бізнесу в Україні Принципи і цілі державного регулювання туристичної діяльності в Україні. Державні органи регулювання туризму в Україні. Нормативно-правова база туристичної діяльності. Ліцензування туристичних послуг. Сертифікація послуг готелів і послуг харчування. Права і обов'язки сторін туристичної діяльності.

Тема 5. Сутність підприємницької стратегії у розвитку туризму Поняття «стратегії» в туризмі. Види базових економічних стратегій діяльності підприємств. Процес обґрунтування економічної стратегії підприємства та розробка стратегічних альтернатив. Специфічні особливості стратегії розвитку туристичних підприємств. Етапи формування підприємницької стратегії.

Тема 6. Туристичний продукт: складові та формування Поняття, структура та складові туристичного продукту. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність. Планування

продажу туристичного продукту.

Тема 7. Порядок створення та організація діяльності туристичного підприємства Основні етапи створення туристичного підприємства. Розробка засновницьких документів. Стратегія розвитку підприємства та бізнес-планування. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства туристичного бізнесу. Виробнича база підприємств туристичного бізнесу.

Тема 8. Управління туристичним підприємством Особливості управління підприємством туристичного бізнесу. Суб'єкти управління. Основні підсистеми управління туристичним підприємством. Роль персоналу підприємства. Ризики в туристичній діяльності.

Тема 9. Маркетингова та цінова політика підприємств туристичного бізнесу Суть і зміст маркетингу в туризмі . Організація і контроль маркетингу туристичного підприємства. Формування ціни та туристичний продукт. Механізм ціноутворення в туризмі. Фактори формування ціни на туристичні послуги. Політика цін на туристичні послуги. Структура ціни на туристичний продукт. Методи ціноутворення в туристичних фірмах.

Тема 10. Реклама в індустрії туризму Поняття і напрямки рекламної діяльності туристичного підприємства. Специфіка рекламних послуг у туристичній галузі. Організація рекламної діяльності, принципи та канали поширення реклами. Використання рекламних засобів для просування туристичного продукту. Правила проведення рекламної компанії та імідж туристичного підприємства

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1	Вирішення тестів по кожній темі (по 5балів в підсумку за 2 тематичних = 10 балів)
2	Підготувати есе (публікація та апробація на конференції)їх (10 балів).
3	Самостійне завдання 10 балія

Методи навчання та форми контролю у відповідності до програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу;	Опрацювання наукових досліджень, аналітичний метод, створення ситуації зацікавленості, частково-пошуковий метод, метод вправ, навчальні дискусії, частково-пошуковий метод виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота здобувачів	Поточний контроль: усна співбесіда за матеріалами розглянутої теми на початку наступної лекції з оцінкою відповідей здобувачів або опитування здобувачів; презентація, доповідь; практико-орієнтовні завдання(виконання вправ на практичних заняттях) Написання есе Тестові завдання Підсумковий контроль: письмовий екзамен.
РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанных та туристичних послуг, а також суміжних наук.		
РН 03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.		
РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.		
РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.		

PH 06. Аналізувати, інтерпретувати і моделювати на основі існуючих наукових концепцій сервісні, виробничі та організаційні процеси готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.		
PH 08. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних, ресторанных та туристичних послуг.		
PH 10. Розробляти нові послуги (продукцію), використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів.		
PH 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології для організації роботи закладів готельного, ресторанного та туристичного господарства.		
PH 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.		
PH 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.		
PH 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.		
PH 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.		
PH 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.		

Критерії оцінювання відповідно до форм і видів контролю

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

Види навчальної діяльності здобувача, яка підлягає	Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента			
	Робота здобувачів на навчальних заняттях	Тематична 1	Тематична 2	разом
Відповіді (виступи) на обрану тему	5	5		10
Презентація по обраній темі	5	5		10

	виконання вправ на практичних заняттях	5	5	10
	Разом			30
	Самостійна робота здобувача			
	Вирішення тестів	5	5	10
	Підготувати есе	10		10
	Самостійне завдання	10		10
	разом			30
	Підсумковий контроль			40
	Загальний бал ОК			100

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів Навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	5 балів: 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	5 балів: 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У

Методи контролю результатів Навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
	<p>ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань.</p> <p>1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками.</p> <p>Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>– 0 балів – відповідь відсутня</p>

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 4 види самостійної роботи (згідно орієнтовного переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів. Освітнім компонентом також передбачено проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів. Отриманий результат і буде показником загального балу (ЗБ).

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Педагогіка з навчальною практикою є письмовий екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 2 теоретичних питання (по 10 балів за відповідь на 1 питання) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень</p> <p>Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	відмінно	36-40
<p>Високий рівень</p> <p>Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	добре	33-35

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	добре	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	задовільно	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	задовільно	24-26
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень</p>	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана

Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ЕCTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту Педагогіка з навчальною практикою на ЦОДТ, а також в telegram-групах.

Перелік рекомендованої літератури (основної і додаткової), електронних ресурсів, нормативних документів, публікацій з освітнього компонента викладачів освітньої програми, з якими можна ознайомитися в репозиторії <http://eprints.mdpu.org.ua> та у вільному доступі у мережі Інтернет

Рекомендована література

Основна

1. Вихристенко Б.І., Опанасюк Н.А. Практико-правові аспекти діяльності громадських туристичних організацій України. Бюлетень Міністерства юстиції України. Київ, 2015. №5. 110 с.
2. Кіряджи В.В. Правове регулювання галузей турбізнесу: учбов. посібник. Донецьк: ДІТБ, 2017. 339 с.
3. Козловський Є. В. Правове регулювання туристичної діяльності: навч. посіб. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 272 с.
4. Копачинська Г. В. Основи інвестиційного туристичного менеджменту: програма вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк, 2020. 39 с.
5. Кубах А.І., Коляда Т.А., Харитонов О.В. Правове регулювання туристської діяльності: Навчальний посібник. Х.: ХНАМГ, 2015. 282 с.
6. Мальська М.П., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
7. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 232 с.
8. Осипова О.Я. Транспортное обслуживание туристов. Учебное пособие. М.: Издательский центр «Академия», 2015. 368 с.
9. Планування і організація туристичного бізнесу в Україні: Збірник нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київ. ун-т туризму, економіки і права. К.: Юрінком Інтер, 2014. 640 с.
10. Ткаченко Т.І., Мельник С.В., Новак М.В. Управління якістю готельних послуг: монографія. К.: КНТЕУ, 2016. 234 с.
11. Шандор, Ф. Ф., Кляп М. П. Сучасні різновиди туризм : підручник. К. : Знання, 2013. 334

с.

Нормативно-правові акти:

1. ISO/FDIS 18513:2003 Tourism services – Hotels and other types of tourism accommodation – Terminology (Послуги туристичні. Готелі та інші види туристичного розміщення. Термінологія). 2003.
2. ДСТУ 3862-99 «Громадське харчування. Терміни та визначення» і ДСТУ 4281:2004 «Заклади ресторанного господарства. Класифікація». Держтуризмкурорт. URL: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
3. ДСТУ 4268:2003 «Засоби розміщування. Загальні вимоги». Держтуризмкурорт. URL: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
4. ДСТУ 4269:2003 «Послуги туристичні. Класифікація готелів». Держтуризмкурорт. URL: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
5. Конвенція про застосування Шенгенської угоди від 14 червня 1985 р. про поетапну відміну контролю на спільних кордонах від 19.06.1990 р.
6. Міждержавний стандарт – ГОСТ 28681.1-95 «Туристско-экскурсионное обслуживание. Проектирование туристских услуг». Держтуризмкурорт. URL: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
7. Міждержавний стандарт – ГОСТ 28681.3-95 «Туристско-экскурсионное обслуживание. Требования по обеспечению безопасности туристов и экскурсантов». Держтуризмкурорт. URL: <http://www.tourism.gov.ua/PublicationsList.aspx?id=44>.
8. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України: Закон України № 3857-ХІІ від 21.01.1994 р. // Відомості Верховної Ради України від 03.05.1994 р., № 18, стаття 101.
9. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Люксембург. 14.06.1994 р.
10. Указ Президента України від 02.03.2001р №127/2001 «Про підтримку розвитку туризму в Україні».
11. Указ Президента України від 15.06.2001р. № 435/2001 «Про додаткові заходи щодо реалізації права людини на свободу пересування і вільний вибір місця проживання».
12. Хартія туризму. Туризм в Україні: Збірник нормативно-правових актів: В 5 т- Ужгород: ІВА, 2000. – Т.5. 18

Додаткова:

1. Гуляев В.Г. Туристские перевозки (документы, правила, формуляры, технологии). М. : Финансы и статистика, 1998. 368 с.
2. Крылова Г.Д. Основы стандартизации, сертификации и метрологии: учеб. для вузов / Г.Д. Крылова. М. : Аудит: ЮНИТИ, 2017. 479 с.
3. Кабушкин Н.И., Бондаренко Г.А. Менеджмент гостини и ресторанов: учеб. пособие. Минск: Новое знание, 2016. 216 с.
4. Павлик В., Тесленко В. Права людини: міжнародні договори ООН та Ради Європи / Комітет виборців України. К.: Факт, 2017. 151 с.
5. Погорілко В.Ф., Головченко В.В., Сірий М.І. Права і свободи людини і громадянина в Україні. Київ, 1997. С.24-25

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <https://www.unwto.org/> - сайт всесвітньої туристської організації
2. Державне агентство України з туризму та курортів. URL: www.tourism.gov.ua
3. Портал подорожжень URL: www.travel.ru
4. Українська туристична інформаційна система [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.utis.com.ua
5. <https://mkip.gov.ua/> - сайт Міністерства культури та інформаційної політики України
6. <http://www.ukrstat.gov.ua/> - сайт Державної служби статистики України
7. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> – Закон України про туризм від 15.09.1995 № 324/95-ВР
8. Tourism Highlights. 2009 Edition URL: www.unwto.org.
9. Travel and Tourism economic impact / World travel and tourism council [URL: www.wttc.org/eng/TourismResearch/Tourism_Economic_Research/CountryReports/Ukra

ine_/.

10. UNWTO. World Tourism Barometer. Committed to Tourism, Travel and the Millennium Development Goals URL: www.world-tourism.org